

ANTONI BERNARD

Imatge del rodatge del vídeo *Primera muerte*

Imma Prieto rescata al Coac el primer videoart fet a Espanya Vida a 'Primera muerte'

TERESA SESÉ
Barcelona

A finals dels anys seixanta, la parella formada pels artistes Sílvia Gubern i Jordi Galí se'n van anar a viure junts a una torre del carrer Clarassó, a la urbanització El Maduixer de Barcelona, i poc després se'ls sumarien els també artistes Àngel Jové i Antoni Llena, que acabava de penjar els hàbits de monjo caputxí. Eren joves i radicals, amb uns plantejaments estètics revolucionaris al marge de l'herència informalista de Tàpies o els principis conceptuals del Grup de Treball, que van posar les seves vides al centre mateix del art.

El Maduixer, més que un grup, com els va batejar Cirici Pellicer en una crítica publicada a *Serra d'Or*, va ser una experiència de vida compartida. D'inquietuds intel·lectuals i sensibilitats comunes. Quan el 1969 el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (Coac) els va convidar a fer una conferència per explicar la seva feina, van decidir presentar en lloc d'això un vídeo, *Primera muerte*, que constava de dues parts molt diferenciades. En la primera mostren escenes quotidianes, aparentment anodines, de la seva vida en una

habitació totalment negra, amb una sola finestra per la qual veien com es feia de dia. La segona la van gravar directament al Coac, mentre el públic pujava les escales, de manera que els assistents es veien a si mateixos a la pantalla quan entraven a la sala.

Segurament sense saber-ho, acabaven de fer la primera peça de videoart d'Espanya, una obra "visionària", en paraules de la comissària i crítica d'art Imma Pri-

L'obra de Sílvia Gubern, Jordi Galí, Antoni Llena i Àngel Jové va estar perduda durant trenta anys

eto, que després de la seva exhibició al Reina Sofia s'havia donat per perduda durant trenta anys fins que el 2010 ella mateixa la va trobar als arxius de TV3. Adquirida posteriorment pel Macba, els equips del museu van restaurar l'àudio (la veu en off d'Àngel Jové i William Burroughs a partir de fragments d'*El almuerzo desnudo*, que havien introduït clandestinament sota un jersei a l'Espanya franquista) i ara la cin-

ta torna a projectar-se al Coac (fins al 27 de maig) dins d'una petita exposició que forma part de la programació del festival Loop.

"Aparentment en el vídeo no passa res, però en realitat passa de tot: les escenes quotidianes estan impregnades d'un erotisme molt masculinitzat, jugaven a la llibertat sexual total i això provocava moltes tensions i confusions entre ells", assenyala Imma Prieto, que ha firmat un documental, *Eco de Primera Muerte* (2017), que indaga les moltes capes de lectura que té el vídeo a través de les veus dels protagonistes. "Era una festival fàl·lic. Per a mi, era deixar jugar els nens amb els seus penis", diu Sílvia Gubern a la directora, i en un altre moment li confessarà que la visió de la cinta li provoca ara "tristesa, confusió i dolor". "Hi havia moments terribles, però a la nit s'oblidava tot", recorda per la seva part Jordi Galí, que parla d'aquella experiència com d'una manera de "fer entrar l'erotisme dins de la vida quotidiana sense escrúpols".

Eco de Primera Muerte, fet gràcies a l'audàcia i la tenacitat -també financera- de Prieto, es va presentar el passat dia 11 en una única sessió al Coac i és la primera part d'una futura trilogia.●

Sergi Pàmies

La fília de la fòbia

Per combatre la querella de la Fiscalia, la consellera Meritxell Borràs ha declarat que el Govern espanyol té *urnafòbia* (en realitat va dir *urnofòbia*, però, vaja, ja s'entén). A diferència d'altres polítics, que troben en el paroxisme de la judicialització l'excusa per expressar-se amb una oratòria gastrointestinal, Borràs va parlar amb claredat i sense perdre l'elegància de festival d'estiu empordanès que la caracteritza. L'*urnofòbia* és un neologisme que s'inscriu en la moda d'afegir *fòbia* a qualsevol substantiu per aconseguir denominacions efectistes i de fàcil contagi. Ja sigui en l'accepció de por irracional i malaltissa o en la d'odi i antipatia, la definició funciona com a instrument dialèctic per contrarestar posicions intransigents.

La publicitat institucional recent, per exemple, inclou un espot que ens alerta contra els perills intolerants de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. I, en altres debats, és habitual que uns interlocutors acusin l'adversari de *demofòbic*, que és una drecera eficaç per preservar el mal rotllo declaratiu que substitueix la presa de decisions. La facilitat funcional d'aquests neologismes, igual que els mobles d'IKEA, transmet una excitació especial i sovint fa que qui la fa servir se senti més occurrent del que és. Inicialment, les fòbies es diagnosticaven a través d'un consens acadèmic que, amb els anys, s'ha flexibilitzat fins a convertir patologies minoritàries (i sovint hipotètiques) en un element més d'una llista cada vegada més infinita. Si avui consultem qualsevol llistat de fòbies, hi trobarem les més comunes i científiques, però també extravagàncies com la *genofòbia* (por dels genolls) o l'*escatofòbia* (por de la matèria fecal),

Inicialment, les fòbies es diagnosticaven amb un consens acadèmic que s'ha flexibilitzat

introduïdes per aclamació o inspiració popular. Si mai us quedeu atrapat en un embús en companyia de nens que ja no tenen bateria al mòbil, podeu passar l'estona jugant a imaginar fòbies domèstiques versemblants. La *croquetofòbia*, per exemple, seria l'antipatia per les croquetes (especialment per les que es continuen servint amb el nucli negligentment congelat), la *stultifòbia* seria el pànic a l'estupidesa (sobretot la que no neix d'un instint congènit sinó de la premeditació) i la *pinkifòbia* seria la por irracional d'aquesta degradació formal i conceptual del mitjà tradicional.

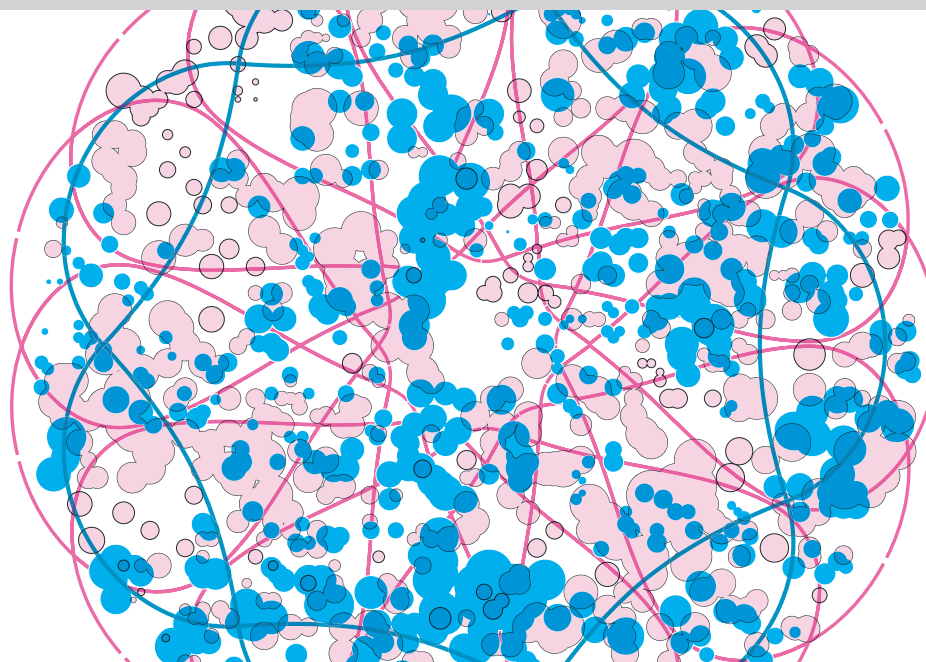
Les combinacions possibles són prou frívols per perdurar en el debat públic, que sempre s'estima més els cops d'efectes que la substància argumentada. I, en política, l'ús de la fòbia com a afegit a qualsevol cognom d'un adversari s'hi adapta perfectament. Des de Rufián fins a Albiol, passant per Rabell, Arrimadas, Rovira, Turull o Salellas, tots són candidats a patir l'ona expansiva de la *fobiafília*. Ah, i posats a ser precisos, la Fiscalia no seria estrictament *urnafòbica* sinó *l·listadelacomprafòbica*, perquè el que pretén convertir en delictes no és tant l'acte de comprar urnes com el de fer una llista de la compra que inclou les urnes.

AMGEN®

Dues setmanes amb la ciència com a centre de la cultura de la ciutat

barcelona.cat/barcelonaciencia
facebook.com/BarcelonaCiencia
twitter.com/BCNciencia
instagram.com/bcnciencia
#FestivalCiència17

**FESTIVAL
BARCELONA
CIÈNCIA**
Del 15 al 28 de maig
de 2017

BARCELONA
CULTURA

Ajuntament de
Barcelona

